

132 FÖR EN BEGREPPSREDARE I DAGBLADET¹. Morgonbladet n:o 113, 18.V 1877

I Helsingfors Dagblad n:r 126 för den 11 maj finnes infördt ett utdrag af Direktionens för Finlands Hypoteksförening årsberättelse för 1876, i hvilken äfven förekommer en resolution om den förlust, föreningen lidit genom Finlands Banks vägran att numera sälja valutor i pund sterling och Hamburger banco (resp. Tyska riksmark) för ligviderande af annuiteterna å Föreningens utländska lån till det pris, hvarom år 1865 öfverenskommelse träffades med Bankdirektionen. I sagde relation förekommer följande strof:

»Då låntagarena betala till Föreningen ränta i Finska mark, men markens värde i förhållande till Tyska riksmarken, i hvilken annuiteterna å det utländska lånet skola betalas, betydligt sjunkit, kan föreningen, som utan all vinst förmedlat denna upplåning och utlåning, icke ega någon tillgång, att fylla den genom det inhemska myntvärdets». (Dagbl. skrifer *myntväsendets*) »fallande uppkomna kursdifferensen».

Härtill fogar nu Dagbladet i en not följande anmärkning: »Ofvanstående resonnemang hvilat uppenbarligen på en förväxling af begrepp. Det är icke på någon förändring hos det Finska myntet, som den förlust är beroende, hvilken träffar Hypoteksföreningen vid liqviden af dess utländska lån. Orsaken dertill är tvärtom att söka i den förändring, som egt rum i det mynt, hvari föreningen erlägger sina utländska lån. Detta mynt var, då lånet upptogs, den preussiska thalern, som var ett silfvermynt likasom den Finska marken». — men nu har man i Tyskland guldmüntfot och thalern är lika med tre Tyska riksmark i guld o. s. v.²

Härtill kan svaras: »Uppenbarligen» måste förvirring finnas på någon plats, der den för en så storordig begreppsredare är högst obehövlig. Hvilka äro väl de »begrepp», som skulle förväxlas? Det hade väl varit skäl att nämna dem. Hvar finnes anfördt, att förlusten skulle bero »på någon förändring hos det Finska myntet»?

Förlusten beror deraf, att Finlands bank vägrar uppfylla den af bankdirektionen ingångna öfverenskommelsen. Men sedan nu Hypoteksföreningen tvingas köpa valutor i pund sterling och riksmark (f. d. i H. banco) till pris efter Bankens vaxkurs, beror förlustens storlek af denna vaxkurs. Och ingen annan än anmärkaren synes hafva tvekat, att Banken håller hög vaxkurs, emedan silfvervärdet och dermed Finska markens »myntvärde» fallit. Att silfrets värde fallit icke blott i förhållande till guldets, utan i förhållande till alla varuvärden öfverhufvud, synes vara anmärkaren okänt, likasom han icke torde kunna föreställa sig att silfrets värde kan falla, äfven om guld och guldmünt icke skulle finnas in rerum natura. Han lär icke heller fått notis om det allmänt kända faktum, att *försäljning* af Tyskt silfver i London fällt priset. Om nu Tyskland skulle behållit sitt öfverflödiga silfver i sina källrar, hade detta prisfall icke egt rum, d. v. s. af guldmüntfoten för sig icke verkats. Deremot är värdet för det mynt, hvari Hypoteksföreningen lånat, och för det, hvari den nu betalar, fullkomligt enahanda. En preussisk thaler var 1864, då lånet skedde, i guld, värd den kvantitet,

¹ Om införande anhåller förbindligt J. V. S.

² För rolighetens skuld må ej glömmas upptäckten, att »om» Tyskland antagit silfverthaler-myntfot, d. v. s. låtit sitt myntvärde falla, förlusten ej skulle ega rum. Men tänk, om Tyskland antagit t. ex. *trämüntfot*, hvilken affär för hypoteksföreningen!

som nu ingår i tre Tyska riksmark; hvarföre också Föreningen icke gör den ringaste förlust genom att betala tre riksmark i st. för en preussisk thaler. Hvad pund sterling haft att skaffa med »förändringen», derom tiger anm.

När föreningen nu köper sin annuitet af Finlands bank, är den sak som köpes, densamma som den härförinnan alltid varit. Dess värde har icke alls förändrats. Men penningen hvarmed den köpes, Finska marken, har förlorat i värde, dess »myntvärde» har fallit. Detta är så solklart, att det icke borde fördunklas ens deraf, att anmärkaren låter föreningen »erlägga sina utländska lån»! Skulle föreningen köpa smör på Helsingfors torg i st. för pund sterling och riksmark i Banken, så vore Finska marken ett lika dåligt betalningsmedel. 10

Naturligtvis skulle föreningen icke kunna yrka att af banken erhålla pund sterling till öfverenskommet pris i finska mark, om t. ex. pund sterling skulle utmyntas af 50 proc. mera guld än hittills. Men det är derföre ingalunda likgiltigt för Föreningens affärer, att diverse anmärkare taga sig före att utsprida, att föreningen numera af banken begär mera vara än tillföre – allt till oförändradt pris. Enligt träffad öfverenskommelse bör den endast erhålla oförändradt quantum vara för oförändradt pris. 20

I årsberättelsen nämnes också, att Hypoteksföreningen 1865 åt Finlands bank sålde valutor i pund och Hamburger banco till ungefär 21 procent billigare pris, än bankens då noterade diskontkurs, samt att banken sålunda inbesparade en utgift af 1 776 963 mark.

Äfven härom utlåter sig anmärkaren: att uppgiften »beror också enligt vårt förmenande på en förvexling af begrepp». Hvilka »begrepp»? med förlof? Förvexlingen utlägges som följer: »Finlands bank emottog år 1865 och återbetalade sedan Hypoteksföreningens depositioner efter enahanda pris; ty hvardera skedde efter beräkning af den quantitet silfver som gafs och återlemnades». Detta ser nu temligen redigt ut, men det råkar icke vara sanning. 30

Banken betalade Hypoteksföreningens valutor med sedlar till belopp af 8 miljoner mark. Men sedlarne gällde då 25 proc. under pari, d. v. s. 100 mark i silfver betalades med ungefär 125 mark i sedlar. Likväl mottog Hypoteksföreningen sagde 8 miljoner i sedlar till pari, d. v. s. i stället för 2 miljoner metalliska rubel eller 8 miljoner markstycken.

Så häpnadsväckande det än låter, är anmärkaren icke ensam om den rediga uppfattningen, att Finlands bank på den affären icke förtjente en penni. T. ex. i en viss domstol har man samma åsigt. Finlands bank noterar nu sin diskont 26 mk 50 p. för pund 1 sterling. Men försök att bjuda bankdirektionen 1 000 pund för 25 000 mk, skall anbudet säkert afvisas af farhåga, att banken förlorar 1 500 mark på affären. 40

133 YTTTRANDE VID LANTDAGEN 22. V 1877

Protokoll fördrt hos Finlands ridderskap och adel

Herr *Snellman*: Det har här talats om det förträfliga uti att Finlands bank har monopol på den utländska vixelhandeln. Detta tal anser jag vara högst underbart. Det säges: Finlands bank är just den rätta medlaren, ty Finlands bank har behållningar i utlandet, som banken kan disponera. Hvarföre har Finlands bank dessa behållningar att disponera? Just derför, att banken eger monopolet. Derföre har man också tillåtit det att räkna dessa behållningar hos dess utländska 50